

ROZSUDEK SOUDU (pátého senátu)

30. května 2006 *

Ve věci T-87/94,

J. C. Blom, s bydlištěm v Blokker (Nizozemsko), a ostatní žalobci, jejichž jména jsou uvedena v příloze, původně zastoupení H. Bronkhorstem a E. Pijnackerem Hordijkem, advokáty, poté E. Pijnackerem Hordijkem,

žalobce,

proti

Radě Evropské unie, původně zastoupené A. Brautigamem a A.-M. Colaert, jako zmocněnci, poté A.-M. Colaert,

žalované,

* Jednací jazyk: nizozemština.

Komisi Evropských společenství, původně zastoupené T. van Rijnem, jako zmocněncem, ve spolupráci s H.-J. Rabem, advokátem, poté M. van Rijnem, s adresou pro účely doručování v Lucemburku,

žalované,

jejímž předmětem je žádost o náhradu škody na základě článku 178 Smlouvy o ES (nyní článek 235 ES) a článku 215 druhého pododstavce Smlouvy o ES (nyní článek 288 druhý pododstavec ES) údajně utrpěné žalobcem na základě skutečnosti, že mu bylo bráněno uvádět na trh mléko na základě nařízení Rady (EHS) č. 857/84 ze dne 31. března 1984, kterým se stanoví prováděcí pravidla pro dávku uvedenou v článku 5c nařízení (EHS) č. 804/68 v odvětví mléka a mléčných výrobků (Úř. věst. L 90, s. 13), doplněného nařízením Komise (EHS) č. 1371/84 ze dne 16. května 1984, které stanoví prováděcí pravidla pro doplňkovou dávku uvedenou v článku 5c nařízení (EHS) č. 804/68 (Úř. věst. L 132, s. 11),

**SOD PRVNÍHO STUPNĚ
EVROPSKÝCH SPOLEČENSTVÍ (pátý senát),**

ve složení M. Vilaras, předseda, E. Martins Ribeiro a K. Jürimäe, soudci,
vedoucí soudní kanceláře: J. Plingers, rada,

s přihlédnutím k písemné části řízení a po jednání konaném dne 29. listopadu 2005,

vydává tento

Rozsudek

Právní rámec

- 1 Nařízení Rady (EHS) č. 1078/77 ze dne 17. května 1977, kterým se zavádí režim premií za neuvedení mléka a mléčných výrobků na trh a za přeměnu stád dojnic (Úř. věst. L 131, s. 1), upravuje vyplacení prémie za neuvedení na trh nebo prémie za přeměnu producentům, kteří se zavázali neuvádět na trh mléko a mléčné výrobky v průběhu pětiletého období neuvádění na trh nebo neuvádět na trh mléko nebo mléčné výrobky a přeměnit svá stáda dojnic na masná stáda v průběhu čtyřletého období přeměny.

- 2 Producenti mléka, kteří přijali závazek na základě nařízení č. 1078/77 jsou obecně nazýváni „producenti SLOM“, přičemž uvedený akronym pochází z nizozemského výrazu „slachten en omschakelen“ (porazit a přeměnit) popisujícího jejich povinnosti v rámci režimu neuvádění na trh nebo přeměny.

- 3 Nařízení Rady (EHS) č. 856/84 ze dne 31. března 1984, kterým se mění nařízení (EHS) č. 804/68 o společné organizaci trhu s mlékem a mléčnými výrobky (Úř. věst. L 90, s. 10), a nařízení Rady č. 857/84 ze dne 31. března 1984, kterým se stanoví prováděcí pravidla pro dávku uvedenou v článku 5c nařízení č. 804/68 v odvětví mléka a mléčných výrobků (Úř. věst. L 90, s. 13), zavedla od 1. dubna 1984

doplňkovou dávku vybíranou z množství dodaného mléka, které překročilo referenční množství určené pro každého odběratele v rámci celkového zaručeného množství každého členského státu. Referenční množství nepodléhající doplňkové dávce se rovnalo množství mléka nebo ekvivalentu mléka buď dodaného producentem, nebo odebraného mlékárnou, podle volby provedené státem během referenčního roku, což byl v případě Nizozemského království rok 1983.

- 4 Prováděcí pravidla, pokud jde o doplňkovou dávku uvedenou v článku 5c nařízení č. 804/68, byla stanovena nařízením Komise (EHS) č. 1371/84 ze dne 16. května 1984 (Úř. věst. L 132, s. 11).
- 5 Producenti, kteří nedodávali mléko v průběhu referenčního roku stanoveného dotyčným členským státem na základě plnění závazku podle nařízení č. 1078/77, byli vyloučeni z přidělení referenčního množství.
- 6 Rozsudky ze dne 28. dubna 1988, Mulder (120/86, Recueil, s. 2321, dále jen „rozsudek Mulder I“) a Von Deetzen (170/86, Recueil, s. 2355, dále jen „rozsudek Von Deetzen“), Soudní dvůr prohlásil za neplatné nařízení č. 857/84, doplněné nařízením č. 1371/84, v rozsahu, v němž nestanovilo přidělení referenčního množství producentům, kteří na základě plnění závazku podle nařízení č. 1078/77 nedodávali mléko v průběhu referenčního roku stanoveného dotyčným členským státem.
- 7 V návaznosti na rozsudky Mulder I a Von Deetzen, bod 6 výše, Rada přijala dne 20. března 1989 nařízení (EHS) č. 764/89, kterým se mění nařízení č. 857/84 (Úř. věst. L 84, s. 2), jež vstoupilo v platnost dne 29. března 1989, aby bylo možné přidělit kategorii producentů, na kterou se vztahovaly tyto rozsudky, zvláštní referenční množství představující 60 % jejich produkce během dvanácti měsíců

předcházejících jejich závazku neuvádět na trh nebo závazku přeměny na základě nařízení č. 1078/77.

- 8 Producenti, kteří přijali závazek neuvádět na trh nebo závazek přeměny a kteří na základě nařízení č. 764/89 obdrželi referenční množství zvané „zvláštní“, se nazývají „producenti SLOM I“.
- 9 Článek 3a odst. 1 písm. b) nařízení č. 857/84 ve znění nařízení č. 764/89 vázal přidělení referenčního množství zejména na podmínku, že producent „na podporu své žádosti prokáže [...], že [byl] schopen ve svém zemědělském podniku produkovat požadované referenční množství v plném rozsahu“. (*neoficiální překlad*)
- 10 Podle čl. 3a odst. 1 první odrážky uvedeného nařízení se jednalo o producenta, „jehož období neuvádění na trh nebo období přeměny podle závazku přijatého na základě nařízení [...] č. 1078/77, uplyn[ulo] po dni 31. prosince 1983 nebo po dni 30. září 1983 ve členských státech, v nichž je sběr mléka od dubna do září přinejmenším dvojnásobný než sběr od října do března následujícího roku“. (*neoficiální překlad*)
- 11 Rozsudkem ze dne 11. prosince 1990, Spagl (C-189/89, Recueil, s. I-4539), Soudní dvůr prohlásil za neplatný čl. 3a odst. 1 první odrážku nařízení č. 857/84, ve znění nařízení č. 764/89, v rozsahu, v němž vyloučil z přidělení zvláštního referenčního množství podle uvedeného ustanovení producenty, jejichž období neuvádění na trh nebo přeměny na základě závazku podle nařízení č. 1078/77 uplynulo přede dnem 31. prosince 1983 nebo případně přede dnem 30. září 1983.

- 12 V návaznosti na rozsudek Spagl, bod 11 výše, Rada přijala nařízení (EHS) č. 1639/91 ze dne 13. června 1991, jímž se mění nařízení č. 857/84 (Úř. věst. L 150, s. 35), které zrušením podmínek, jež Soudní dvůr prohlásil za neplatné, vztahujících se zejména k okamžiku uplynutí závazku neuvádět na trh, umožnilo přidělení zvláštního referenčního množství dotčeným producentům. Ti se nazývají „producenti SLOM II“. Jako podkategorie producentů SLOM II se producenti, jejichž závazek neuvádět na trh podle nařízení č. 1078/77 uplynul v roce 1983, nazývají „producenti SLOM 1983“.
- 13 Mezitímním rozsudkem ze dne 19. května 1992, Mulder a další v. Rada a Komise (C-104/89 a C-37/90, Recueil, s. I-3061, dále jen „rozsudek Mulder II“), Soudní dvůr určil, že Společenství je odpovědné za škodu utrpěnou některými producenty mléka, kteří přijali závazky podle nařízení č. 1078/77 a následně jim bylo bráněno uvádět mléko na trh z důvodu použití nařízení č. 857/84. Ohledně částek k zaplacení Soudní dvůr vyzval účastníky řízení, aby dosáhli vzájemné dohody.
- 14 V návaznosti na uvedený rozsudek Rada a Komise zveřejnily v *Úředním věstníku Evropských společenství* ze dne 5. srpna 1992 sdělení 92/C 198/04 (Úř. věst. C 198, s. 4, dále jen „sdělení ze dne 5. srpna 1992“). Po připomenutí implikací rozsudku Mulder II, bod 13 výše, v něm uvedené orgány vyjádřily svůj úmysl definovat prováděcí pravidla náhrady škody dotčeným producentům za účelem zajištění plného účinku uvedeného rozsudku.
- 15 Až do okamžiku přijetí uvedených prováděcích pravidel se orgány zavázaly vzdát se námitek promlčení na základě článku 46 statutu Soudního dvora vůči všem producentům, kteří splňují podmínky vyplývající z rozsudku Mulder II, bod 13 výše. Nicméně dotčený závazek podléhal podmínce, že nárok na náhradu škody nebyl ke dni zveřejnění sdělení ze dne 5. srpna 1992 nebo ke dni, kdy se producent obrátil na jeden z orgánů, dosud promlčen.

- 16 Následně Rada stanovila uvedená prováděcí pravidla přijetím nařízení (EHS) č. 2187/93 ze dne 22. července 1993 o nabídce náhrady škody některým producentům mléka nebo mléčných výrobků, kteří byli dočasně omezeni ve vykonávání své činnosti (Úř. věst. L 196, s. 6). Toto nařízení stanovilo ve prospěch producentů, kteří obdrželi konečné referenční množství, paušální nabídku náhrady škody utrpěné v rámci uplatnění právní úpravy uvedené v rozsudku Mulder II, bod 13 výše.
- 17 Článek 14 třetí odrážka nařízení č. 2187/93 stanoví:

„Nepřijetí nabídky ve lhůtě dvou měsíců od jejího obdržení má za následek, že do budoucnosti není pro dotčené orgány Společenství závazná“. *(neoficiální překlad)*

- 18 Rozsudkem ze dne 13. ledna 1999, Böcker-Lensing a Schulze-Beiering v. Rada a Komise (T-1/96, Recueil, s. II-1, dále jen „rozsudek Böcker-Lensing“), Soud prvního stupně rozhodl, že Společenství nemůže nést odpovědnost vůči producentům, jejichž závazek SLOM uplynul před rokem 1983 a kteří neobnovili produkci mléka před vstupem v platnost nařízení č. 857/84 ani neprokázali, že učinili opatření, která by mohla prokázat jejich úmysl obnovit produkci po skončení období neuvádění na trh.
- 19 V rozsudku Böcker-Lensing, bod 18 výše, Soud rovněž rozhodl, že skutečnost, že žalobci obdrželi referenční množství od vnitrostátních orgánů, nemůže vyvrátit závěr, ke kterému Soud dospěl ohledně založení odpovědnosti Společenství, neboť vzhledem k tomu, že jednání vnitrostátních orgánů není pro Společenství zavazující, přidělení referenčního množství nepředjímá otázku existence nároku na náhradu škody na základě článku 288 druhého pododstavce ES.

- 20 Rozsudkem ze dne 27. ledna 2000, *Mulder a další v. Rada a Komise* (C-104/89 a C-37/90, Recueil, s. I-203, dále jen „rozsudek Mulder III“), Soudní dvůr rozhodl o výši náhrady škody požadované žalobci ve věcech dotčených rozsudkem Mulder II, bod 13 výše.
- 21 Komise, zmocněná podle článku 15 nařízení Rady (ES) č. 2330/98 ze dne 22. října 1998 o nabídce náhrady škody některým producentům mléka nebo mléčných výrobků, kteří byli dočasně omezeni ve vykonávání své činnosti (Úř. věst. L 291, s. 4; Zvl. vyd. 03/24 s. 104), povolit předání nabídek náhrady škody producentům, jejichž situace byla taková, že splňovala podmínky umožňující určit odpovědnost Společenství, kteří však nezískali náhradu škody podle nařízení č. 2187/93 nebo jiných ustanovení přijatých v rámci nařízení č. 2330/98, nabídla svým rozhodnutím ze dne 28. listopadu 2000 [K(2000) 3592 konečné] některým nizozemským producentům náhradu škody odpovídající náhradě škody stanovené Soudním dvorem v rozsudku Mulder III, bod 20 výše.
- 22 Rozsudky ze dne 31. ledna 2001, *Bouma v. Rada a Komise* (T-533/93, Recueil, s. II-203, dále jen „rozsudek Bouma“) a *Beusmans v. Rada a Komise* (T-73/94, Recueil, s. II-223, dále jen „rozsudek Beusmans“), Soud zamítl žaloby dvou producentů mléka v Nizozemsku, kteří přijali v rámci nařízení č. 1078/77 závazky neuvádět na trh, které uplynuly v roce 1983, na určení mimosmluvní odpovědnosti Společenství podané na základě článku 235 ES a článku 288 druhého pododstavce ES.
- 23 V bodě 45 rozsudku *Bouma* (bod 44 rozsudku *Beusmans*), bod 22 výše, Soud z rozsudku *Spagl*, bod 11 výše, dovodil, že producenti, jejichž závazek skončil v roce 1983, mohli účinně založit své žaloby na náhradu škody na porušení zásady ochrany legitimního očekávání, pouze pokud prokázali, že důvody, kvůli kterým neobnovili produkci mléka v průběhu referenčního roku, byly spojeny se skutečností, že tuto produkci po určitou dobu zastavili a že ji z důvodů organizace uvedené produkce nemohli okamžitě obnovit.

- 24 V bodě 46 rozsudku Bouma (bod 45 rozsudku Beusmans), bod 22 výše, Soud odkázal na rozsudek Mulder II, bod 13 výše, a shledal následující:

„Mimo jiné z rozsudku Mulder II, přesněji z bodu 23, vyplývá, že odpovědnost Společenství podléhá podmínce, že producenti jasně projevili své úmysly obnovit produkci mléka po uplynutí jejich závazku neuvádět na trh. Aby totiž protiprávnost, která vedla k prohlášení neplatnosti nařízení, od nichž se odvíjí situace producentů SLOM, mohla dát vznik nároku na náhradu škody ve prospěch posledně jmenovaných, muselo by jim být bráněno obnovit produkci mléka. To předpokládá, že producenti, jejichž závazek skončil před vstupem v platnost nařízení č. 857/84, obnovili produkci, nebo přinejmenším přijali opatření k tomu účelu, jako jsou například uskutečnění investic nebo oprav, nebo zachování zařízení nezbytného pro uvedenou produkci (viz v této věci [...] stanovisko generálního advokáta Van Gervena k rozsudku Mulder II, Recueil, s. I-3094, bod 30).“

- 25 Pokud jde o situaci žalobců, Soud prvního stupně v bodě 48 rozsudku Bouma (bod 47 rozsudku Beusmans), bod 22 výše, určil následující:

„S ohledem na skutečnost, že žalobce neobnovil produkci mléka mezi datem uplynutí svého závazku neuvádět na trh [...] a datem vstupu v platnost režimu kvót, dne 1. dubna 1984, musí k tomu, aby byla jeho žádost o náhradu škody opodstatněná, prokázat, že měl úmysl obnovit uvedenou produkci po uplynutí svého závazku neuvádět na trh a že tak nemohl učinit kvůli vstupu v platnost nařízení č. 857/84.“

- 26 Rozsudkem ze dne 29. dubna 2004, Bouma a Beusmans v. Rada a Komise (C-162/01 P a C-163/01 P, Recueil, s. I-4509, dále jen „rozsudek Bouma a Beusmans“), Soudní dvůr zamítl odvolání proti rozsudkům Bouma, bod 22 výše, a Beusmans, bod 22 výše.

27 V bodech 62 a 63 rozsudku Bouma a Beusmans, bod 26 výše, Soudní dvůr rozhodl:

„62 Soud se omezil na to, že z rozsudku Spagl [bod 11 výše] v bodě 45 rozsudku Bouma (bod 44 rozsudku Beusmans), vyvodil, že producenti, jejichž závazek skončí[1] v roce 1983 [musejí] prokázat, že důvody, kvůli kterým nemohli[i] znovu zahájit produkci mléka v průběhu referenčního roku, [byly] spojeny se skutečností, že tuto produkci zastavili po určitou dobu a že ji z důvodů organizace uvedené produkce nemohli okamžitě obnovit.

63 Tento výklad rozsudku Spagl, [bod 11 výše], není stížen nesprávným posouzením.“

28 V bodě 72 rozsudku Bouma a Beusmans, bod 26 výše, Soudní dvůr určil následující:

„[...] podmínky požadované k tomu, aby E. Bouma a B. Beusmans mohli požadovat náhradu škody jakožto producenti SLOM 1983, mohou vyplývat pouze z výkladu pravidel v dané oblasti, podaného Soudním dvorem. Nařízení č. 1639/91 totiž mění článek 3a nařízení č. 857/84, ve znění nařízení č. 764/89, týkající se přidělení zvláštního referenčního množství, ale neurčuje nezbytné podmínky k tomu, aby producent SLOM 1983 mohl požadovat náhradu škody. Náhrada škody na základě nařízení č. 2187/93 zůstává autonomní v rozsahu, v němž je režim zavedený tímto nařízením alternativou k soudnímu řešení sporu a otevírá doplňující možnost získání náhrady škody (rozsudek [Soudního dvora] ze dne 9. října 2001, Flemmer a další, C-80/99 až C-82/99, Recueil, s. I-7211, bod 47)“.

29 V bodech 89 a 90 rozsudku Bouma a Beusmans, bod 26 výše, Soudní dvůr učinil tyto závěry:

„89 Na rozdíl od tvrzení E. Boumy a B. Beusmanse z toho Soud mohl, v bodě 46 rozsudku Bouma (bod 45 rozsudku Beusmans), vyvodit obecný závěr, že odpovědnost Společenství podléhá podmínce, že producenti jasně projevili své úmysly obnovit produkci mléka po uplynutí jejich závazku neuvádět na trh.

90 Z toho vyplývá, že Soud prvního stupně mohl v bodě 46 rozsudku Bouma (bod 45 rozsudku Beusmans) požadovat, aby producent SLOM 1983 po uplynutí svého závazku na základě nařízení č. 1078/77 projevili svůj úmysl obnovit produkci mléka buď tím, že znovu zahájil produkci, [nebo] přinejmenším, podle vzoru producentů SLOM I, přijetím opatření k tomu účelu, jako jsou například uskutečnění investic nebo oprav, nebo zachování zařízení nezbytného pro uvedenou produkci.“

30 V bodech 100 a 101 rozsudku Bouma a Beusmans, bod 26 výše, Soudní dvůr rozhodl takto:

„100 V tomto ohledu je třeba poznamenat, že jak zdůraznila generální advokátka v bodě 125 svého stanoviska, rozdělení důkazního břemene provedené Soudem v napadených rozsudcích je v souladu s ustálenou judikaturou, podle které přísluší žalobci, aby prokázal, že jsou splněny veškeré jednotlivé podmínky mimosmluvní odpovědnosti Společenství. Protože uvedená odpovědnost může být uplatněna, pouze pokud producent prokáže svůj

úmysl obnovit uvádění mléka na trh buď obnovením produkce po uplynutí jeho závazku neuvádět na trh, nebo jinými projevy takové vůle, přísluší žadateli o náhradu škody, aby prokázal opravdovost svého úmyslu.

- 101 Pokud jde o žalobní důvod, podle kterého E. Bouma a B. Beusmans nemohli předpokládat následky, které mohlo mít neobnovení produkce přede dnem 1. dubna 1984, je třeba poukázat na to, že měli předpokládat, jako jakýkoli subjekt zamýšlející zahájit produkci mléka, [že] budou podléhat mezitím přijatým pravidlům týkajícím se tržní politiky. Nemohli tedy oprávněně očekávat, že mohou znovu zahájit produkci za stejných podmínek, jaké platily dříve (viz v tomto smyslu rozsudek Mulder I, bod 23).“

Skutkový základ sporu

- 31 Žalobce, producent mléka v Nizozemsku, přijal dne 1. října 1978 v rámci nařízení č. 1078/77 závazek neuvádět na trh, který uplynul dne 1. října 1983.
- 32 Žalobce neobnovil produkci mléka ani ke konci svého závazku, ani před vstupem v platnost nařízení č. 857/84.
- 33 V návaznosti na přijetí nařízení č. 1639/91 žalobce požádal nizozemské orgány o přidělení přechodného zvláštního referenčního množství, které mu bylo přiděleno ode dne 15. června 1991 a které se posléze stalo konečným zvláštním referenčním množstvím.

- 34 Na základě nařízení č. 2187/93 byla nizozemskými orgány jménem Společenství učiněna žalobci nabídka náhrady škody ve výši 114 778,61 nizozemských guldenů (NLG).
- 35 Žalobce, který považoval posouzení škody za kilogram za příliš nízké a vzhledem k tomu, že nabídka nepředpokládala žádný vyrovnávací úrok nebo přinejmenším žádnou kompenzaci znehodnocení měny za období běžící až do 19. května 1992, nabídku náhrady škody učiněnou na základě nařízení č. 2187/93 odmítl.
- 36 V rámci nařízení č. 2330/98 nebyla žalobci učiněna žádná nabídka náhrady škody.
- 37 V návaznosti na jednání vedená v průběhu druhého pololetí roku 2000 mezi zástupci producentů SLOM a zástupci Komise došlo k dohodě o částkách, které by producenti SLOM 1983, k nimž patří žalobce, mohli uplatnit jako nárok na náhradu škody v případě, že by byla určena odpovědnost Společenství vůči této skupině.

Řízení

- 38 Návrhem doručeným kanceláři Soudu dne 25. února 1994 žalobci T. H. Clemens, N. J. G. M. Costongs, W. A. J. Derks, R. P. Geertsema, W. Hermsen, P. Hogenkamp, J. H. Kelder, B. A. Kokkeler, G. M. Kuijs, E. J. Liefing, J. H. Nieuwenhuizen, D. J. Preuter, H. Rossel, A. J. M. Sturkenboom, J. J. de Wit, J. C. Blom, A. J. Keurhorst, A. J. Scholten a G. E. J. Wilmink podali tuto žalobu. Žaloba byla zapsána pod číslem T-87/94.

- 39 Usnesením předsedy druhého senátu ze dne 31. srpna 1994 Soud rozhodl o spojení věcí T-530/93 až T-533/93, T-1/94 až T-4/94, T-11/94, T-53/94, T-71/94, T-73/94 až T-76/94, T-86/94, T-87/94, T-91/94, T-94/94, T-96/94, T-101/94 až T-106/94, T-118/94 až T-124/94, T-130/94 a T-253/94.
- 40 Usnesením druhého senátu ze dne 31. srpna 1994 Soud přerušil řízení v uvedených věcech až do vyhlášení rozsudku Mulder III, bod 20 výše.
- 41 Usnesením předsedy prvního rozšířeného senátu ze dne 24. února 1995 Soud prvního stupně rozhodl o spojení věcí T-372/94 a T-373/94 s věcmi uvedenými v bodě 39 tohoto rozsudku.
- 42 Dne 30. září 1998 se konalo neformální setkání zástupců účastníků řízení před Soudem. V průběhu tohoto setkání měli účastníci řízení příležitost předložit svá vyjádření k analytické klasifikaci, provedené Soudem, věcí týkajících se producentů SLOM, která zahrnovala kategorii „C“, týkající se producentů SLOM, jimž byla učiněna nabídka náhrady škody podle nařízení č. 2187/93, kterou odmítli z důvodů způsobu vyčíslení škody, jakož i z důvodu námitky promlčení uplatněné orgány.
- 43 Dopisem došlým kanceláři Soudu dne 24. ledna 2001 žalobci T. H. Clemens, N. J. G. M. Costongs, W. A. J. Derks, R. P. Geertsema, W. Hermsen, P. Hogenkamp, J. H. Kelder, G. M. Kuijs, E. J. Liefting, J. H. Nieuwenhuizen, D. J. Preuter, A. J. M. Sturkenboom a J. J. de Wit vzali zpět žalobu ve věci T-87/94.

- 44 Usnesením předsedy čtvrtého rozšířeného senátu ze dne 15. března 2001 Soud nařídil vyškrtnutí jmen účastníků řízení uvedených výše ze seznamu žalobců ve věci T-87/94.
- 45 Dne 17. ledna 2002 se konalo neformální setkání zástupců účastníků řízení před Soudem. Mezi účastníky řízení došlo k dohodě týkající se výběru vzorové věci v rámci kategorie I producentů SLOM v případě, že Soudní dvůr potvrdí rozsudky Bouma, bod 22 výše, a Beusmans, bod 22 výše, a žalobce J. Blom byl zmocněn podat aktualizovanou žalobu ve vzorové věci.
- 46 Dne 5. února 2003 žalobce J. Blom podal aktualizovanou žalobu kanceláři Soudu a doprovodným dopisem požádal o pokračování v řízení týkajícím se jeho žaloby a o vybrání uvedené věci jako vzorové věci.
- 47 Rada a Komise předložily svá vyjádření k pokračování řízení ve věci T-87/94, pokud se jedná o žalobce, dopisy došlými dne 21. února a dne 7. března 2003.
- 48 Rada požádala, aby se řízení omezilo na otázky uvedené v aktualizované žalobě, které nebyly předmětem diskuzí ve věcech dotčených rozsudky Bouma, bod 22 výše, a Beusmans, bod 22 výše. Souhlas Komise ohledně výběru věci T-87/94 jako vzorové věci byl podmíněn tím, že Soudem nebude přijato žádné rozhodnutí před vyhlášením rozsudku Bouma a Beusmans, bod 26 výše.

- 49 Usnesením předsedy prvního senátu ze dne 26. března 2003 Soud, po vyslechnutí účastníků řízení, nařídil oddělení věci T-87/94 od věcí uvedených v bodě 39 tohoto rozsudku, pokud jde o žalobce, a pokračování v řízení ve věci T-87/94 ohledně posledně jmenovaného.
- 50 Rozhodnutím pléna ze dne 2. července 2003 Soud rozhodl projednávanou věc předat senátu složenému ze tří soudců, v daném případě prvnímu senátu.
- 51 Rozhodnutím předsedy prvního senátu ze dne 28. května 2004 Soud rozhodl o přednostním projednání projednávané věci na základě čl. 55 odst. 2 svého jednacího řádu.
- 52 Vzhledem k tomu, že na začátku nového soudního roku bylo pozměněno složení senátů Soudu, byl soudce zpravodaj přidělen k pátému senátu, kterému byla v důsledku toho projednávaná věc přidělena.
- 53 Na základě zprávy soudce zpravodaje rozhodl Soud (pátý senát) o zahájení ústní části řízení, aniž by předem přistoupil k provedení dokazování. Nicméně v rámci organizačních procesních opatření vyzval Soud žalobce, aby odpověděl na písemné otázky, a Radu, aby odpověděla na jednu písemnou otázku, přičemž oba této výzvě ve stanovené lhůtě vyhověli. Soud prvního stupně rovněž vyzval Komisi k předložení jednoho dokumentu. Komise výzvě vyhověla ve stanovené lhůtě.
- 54 Řeči účastníků řízení a jejich odpovědi na otázky Soudu byly vyslechnuty na jednání konaném dne 29. listopadu 2005.

Návrhová žádání účastníků řízení

55 Žalobce navrhuje, aby Soud:

- uložil Společenství zaplatit částku 68 896,57 eur navýšenou o úroky ve výši 8 % ročně ode dne 19. května 1992 až do dne zaplacení;

- uložil Společenství náhradu nákladů řízení.

56 Rada navrhuje, aby Soud:

- zamítl žalobu;

- uložil žalobci náhradu nákladů řízení.

57 Komise navrhuje, aby Soud:

- zamítl žalobu jako neopodstatněnou;

- uložil žalobci náhradu nákladů řízení.

Právní otázky

- 58 Žalobce tvrdí, že podmínky založení odpovědnosti Společenství jsou splněny a že nelze vyhovět námitce částečného promlčení jeho žádosti vznesené Radou, přičemž tato otázka ostatně překračuje rámec právního sporu v rámci tohoto řízení, jak jej účastníci řízení vymezili při společných setkáních.
- 59 Soud se domnívá, že v projednávaném případě přezkum otázky promlčení vyžaduje nejdříve stanovit, zda může být založena odpovědnost Společenství na základě článku 215 druhého pododstavce Smlouvy o ES (nyní článek 288 druhý pododstavec ES), a v případě kladné odpovědi, do jakého data (viz v tomto smyslu rozsudky Soudu Bouma, bod 22 výše, bod 28; Beusmans, bod 22 výše, bod 27, a ze dne 7. února 2002, Gosch v. Komise, T-199/94, Recueil, s. II-391, bod 40).

K odpovědnosti Společenství

Argumenty účastníků řízení

- 60 Argumentace žalobce sestává ze tří částí. Zaprvé žalobce připomíná práva plynoucí z jeho postavení producenta SLOM a uplatňuje, že není namístě rozlišovat mezi jednotlivými kategoriemi dotčených producentů SLOM, pokud jde o uznání odpovědnosti Společenství plynoucí zejména z nabídky náhrady škody, která mu byla učiněna na základě nařízení č. 2187/93, jakož i z postoje přijatého orgány po přijetí uvedeného nařízení. Zadruhé žalobce tvrdí, že existují rozdíly mezi jeho

vlastní situací a situací žalobců ve věcech dotčených rozsudky Böcker-Lensing, bod 18 výše, Bouma, bod 22 výše, a Beusmans, bod 22 výše. Zatřetí zpochybňuje podmínky poskytování náhrady škody navržené na základě nařízení č. 2330/98, jak je popisují žalovaní.

- 61 Zaprvé žalobce na úvod připomíná, že je producentem SLOM a že všichni producenti SLOM sdílejí skutečnost, že byli při zavedení režimu kvót na mléko v roce 1984 zákonodárcem Společenství záměrně vyloučeni z možnosti obdržet kvótu na mléko osvobozenou od doplňkové dávky zvanou „referenční množství“. Upřesňuje, že v rámci uvedeného režimu byla všem producentům Společenství přidělena kvóta přímo vázaná na skutečnou produkci v průběhu „referenčního roku“, ale že téměř žádný producent SLOM v průběhu referenčního roku 1983 mléko neprodukoval na základě závazku neuvádět na trh přijatého v roce 1978 a dalších letech, z čehož plyne, že následkem jejich závazku neuvádět na trh nemohli vznést nárok na kvótu na mléko.
- 62 Dále připomíná obsah rozsudků Mulder I, bod 6 výše, Spagl, bod 11 výše, a Mulder II, bod 13 výše, jakož i skutečnost, že Společenství je na základě rozsudku Mulder II, bod 13 výše, povinné nahradit škodu plynoucí z ušlého zisku producentů SLOM, k nimž sám patří, pokud jde o období v jehož průběhu byli protiprávně vyloučeni z produkce mléka, tedy od data uplynutí jejich závazku neuvádět na trh do okamžiku, kdy mohli vznést nárok na zvláštní referenční množství.
- 63 Žalobce konečně uplatňuje, že z nabídek náhrady škody učiněných na základě nařízení č. 2187/93, které se vztahovalo na všechny producenty mléka, kteří by mohli podle žalovaných vznést nárok na náhradu škody na základě rozsudku Mulder II, bod 13 výše, včetně jeho samého, vyplývá, že Společenství výslovně uznalo svoji odpovědnost vůči producentům SLOM, kteří získali konečné referenční

množství podle nařízení č. 764/89 a č. 1639/91, přičemž žalobce patří do kategorie producentů, kteří obdrželi referenční množství na základě posledně uvedeného nařízení.

- 64 Na podporu tohoto uznání odpovědnosti Společenství žalobce uplatňuje nejen argumenty vycházející z rozsudků Spagl, bod 11 výše, a Mulder II, bod 13 výše, předcházejících přijetí nařízení č. 2187/93, ze znění sdělení ze dne 5. srpna 1992, z návrhu Komise ze dne 21. dubna 1993 [KOM(93) 161 konečné, dále jen „návrh ze dne 21. dubna 1993“] týkajícího se nařízení č. 2187/93, jakož i z nařízení č. 2187/93, ale rovněž z postoje přijatého orgány a z judikatury po přijetí uvedeného nařízení, přičemž tyto argumenty podle něj jasně prokazují, že nikdy nebylo rozlišováno mezi producenty SLOM 1983 a producenty, které žalobce kvalifikuje jako SLOM 1984.
- 65 V tomto ohledu předkládá žalobce následující vyjádření.
- 66 Ohledně skutečností předcházejících přijetí nařízení č. 2187/93 žalobce zaprvé uplatňuje, že v rozsudku Spagl, bod 11 výše, jehož hlavním předmětem bylo určení práv a povinností producentů SLOM 1983, do jejichž kategorie patří, se Soudní dvůr domníval, že tito producenti měli nárok na referenční množství ze stejného titulu jako producenti SLOM 1984. Uvedený rozsudek byl jedním z důvodů, kvůli kterým Rada zrušila nařízení č. 1639/91, na jehož základě se producentům SLOM 1983 dostalo stejného zacházení jako producentům SLOM 1984, pokud jde o nárok na přidělení referenčních množství, s jediným rozdílem spočívajícím v přidělení zvláštních referenčních množství k pozdějšímu datu.
- 67 Zadruhé žalobce zdůrazňuje, že věc, která vedla k rozsudku Mulder II, bod 13 výše, která byla vzorovou věcí, se uplatnila, podobně jako věc, která vedla k rozsudku Spagl, bod 11 výše, pro všechny producenty SLOM II, včetně producentů

SLOM 1983, kteří se krom toho seskupili v organizaci na ochranu svých zájmů (Stichting SLOM) a byli společně zastoupeni právníky jak na formálních i neformálních setkáních před Soudním dvorem a Soudem prvního stupně, tak i při jednáních s žalovanými o výši náhrady škody podle rozsudku Mulder II, bod 13 výše. O tom byly přesvědčeny rovněž žalované, které v tomto ohledu nikdy nerozlišovaly mezi producenty SLOM 1983 a producenty SLOM 1984.

- 68 Zatřetí žalobce poukazuje na to, že žalované oznámily ve sdělení ze dne 5. srpna 1992 v návaznosti na rozsudek Mulder II, bod 13 výše, že přijmou prováděcí pravidla náhrady škody vyplácené všem producentům SLOM, a nikoli pouze žalobcům dotčeným uvedeným rozsudkem, přičemž v tomto ohledu nebylo na základě rozsudku Spagl, bod 11 výše, vůbec rozlišováno mezi producenty SLOM 1983 a producenty SLOM 1984.
- 69 Skutečnost, že Komise zamýšlela zacházet stejným způsobem s producenty SLOM I a producenty SLOM II, vyplývá jednoznačně z důvodové zprávy k návrhu ze dne 21. dubna 1993.
- 70 V tomto ohledu žalobce připomíná následující znění výše uvedeného návrhu uvedené pod názvem „Právní aspekty: zásada“:

„Zvoleným řešením je učinit prostřednictvím členských států nabídku narovnání všem dotčeným producentům, jejímž přijetím se vyrovná celá pohledávka. V případě odmítnutí producent nemá jinou možnost, než před Soudním dvorem prokázat, že jeho škoda přesahuje nabídku, s odpovídajícími náklady, riziky a prodloužením lhůt platby. Vzhledem k tomu, že výše nabídek jsou vypočteny štedře, existuje naděje na vyřešení většiny případů tímto způsobem.“

- 71 Podle žalobce z uvedeného návrhu vyplývá, že orgány si v případě nepřijetí nabídky vyhradily výlučně právo zpochybnit rozsah škody, a nikoli okruh „dotčených producentů“.
- 72 Dále žalobce uplatňuje, že jak vyplývá ze znění odůvodnění nařízení č. 2187/93, má toto nařízení povahu návrhu na narovnání kolektivně určeného všem producentům mléka, jimž bylo přiděleno konečné referenční množství, k nimž sám patří, a že vůbec nebylo rozlišeno mezi producenty SLOM I a SLOM II ani mezi producenty SLOM 1983 a SLOM 1984.
- 73 Ohledně postoje zaujatého orgány a ohledně judikatury po přijetí nařízení č. 2187/93 žalobce uvádí, že zástupci Komise nikdy ani v nejmenším nenaznačili, zaprvé, v rámci běžných kontaktů, které již několik let Komise udržuje s advokáty nizozemských producentů SLOM, zadruhé v rámci neformálních setkání před Soudem, zatřetí v rámci jiných žalob na náhradu škody podaných Soudem, začtvrté, konkrétněji, v rámci „záležitostí promlčení“ a jejich vypořádání, a zapáté v rámci vypořádání žádostí o náhradu škody, ohledně kterých byla uznána odpovědnost Společenství až po roce 1993, že si chtějí vyhradit právo zpochybnit uznání odpovědnosti Společenství, tak jak toto uznání vyplývá z nařízení č. 2187/93 a z nabídek kompenzací učiněných na základě uvedeného nařízení.
- 74 Žalobce zaprvé připomíná, že řízení na základě žalob podaných Soudem producenty, kteří odmítli nabídky náhrady škody podle nařízení č. 2187/93, k nimž sám patří, byla přerušena až do vydání rozsudku Mulder III, bod 20 výše. Podle něj byly žalované již od počátku přesvědčeny, že věc, která vedla k uvedenému rozsudku, byla vzorovou věcí pro všechny nizozemské producenty SLOM, jimž bylo přiděleno konečné referenční množství, což vyplývá zejména z různých neformálních setkání organizovaných Soudem za účelem projednání postupu řízení v početných věcech předložených producenty SLOM. V tomto kontextu žalobce tvrdí, že žalované

nezpochybňují skutečnost, že nebylo rozlišováno mezi producenty SLOM 1983 a producenty SLOM 1984. Dále s jedinou výjimkou, pokud jde o jeho případ, žalované podle něj nezpochybnilo odpovědnost Společenství vůči producentům, kteří podali žalobu poté, co odmítli nabídky náhrady škody učiněné podle nařízení č. 2187/93, producentům, vůči nimž byla uvedená odpovědnost předtím uznána.

75 Žalobce dodává, že již od okamžiku přijetí nařízení č. 2187/93 žalované věděly, že většina producentů SLOM nebude moci přijmout návrh na náhradu škody definovaný uvedeným nařízením z důvodů uvedených v procesních písemnostech ve věci, která vedla k rozsudku Mulder II, bod 13 výše, jakož i v početných žalobách podaných Soudem v roce 1993 a v roce 1994 jménem nizozemských producentů SLOM, včetně jeho samého. Kromě toho předcházející jednání s právníky žalobců ve věcech dotčených rozsudkem Mulder II, bod 13 výše, a Mulder III, bod 20 výše, Komisi dostatečně prokázala, že částka náhrady škody za kilo uvedená v nařízení č. 2187/93 je coby náhrada škody pro nizozemské producenty příliš nízká.

76 Podle žalobce v tomto kontextu ostatní producenti SLOM nevnesli námitku proti tomu, aby řízení o žalobách podaných Soudem byla přerušena a zůstala přerušena až do okamžiku, kdy Soudní dvůr vydá rozsudek Mulder III, bod 20 výše, neboť se domnívali, že se jim dostane přísně stejného zacházení jako žalobcům ve věcech dotčených rozsudkem Mulder II, bod 13 výše, a Mulder III, bod 20 výše. Při stycích mezi zástupci žalovaných a advokáty nizozemských producentů SLOM nebyla nikdy nadnesena myšlenka, že by žalované mohly vůči části nizozemských producentů SLOM zpochybnit uznání odpovědnosti Společenství plynoucí z nabídek učiněných na základě nařízení č. 2187/93.

- 77 Žalobce zejména tvrdí, že postoj žalovaných v návaznosti na rozsudky Soudu ze dne 16. dubna 1997, *Hartmann v. Rada a Komise* (T-20/94, Recueil, s. II-595), a *Saint a Murray v. Rada a Komise* (T-554/93, Recueil, s. II-563), nečinil žádné rozlišení mezi producenty SLOM 1983 a producenty SLOM 1984, takže nic neumožňuje usoudit, že žalované mohly nakonec zpochybnit uznání odpovědnosti Společenství.
- 78 V tomto ohledu žalobce upřesňuje, že Komise dopisem ze dne 27. února 1998 informovala Soud, že má v úmyslu učinit nabídku narovnání žalobcům ve všech věcech týkajících se producentů SLOM I a SLOM II typu „Hartmann“ a že všichni producenti těchto kategorií bez rozdílu skutečně obdrželi obnovenou nabídku ze strany Komise. Dodává, že ačkoli je pravda, že nabídka narovnání se netýkala těch nizozemských producentů uvedených kategorií, kteří odmítli nabídky náhrady škody učiněné na základě nařízení č. 2187/93 a kteří následně podali žalobu na náhradu škody před Soudem, tento postup byl v souladu s tím, co bylo zmíněno mezi účastníky řízení, a důležitá je skutečnost, že se producentům SLOM 1983 a SLOM 1984 dostalo stejného zacházení.
- 79 Rada rovněž vytvořila podmínky pro to, aby byl skupině producentů dotčených rozsudkem Soudu ze dne 9. prosince 1997, *Quiller a Heusmann v. Rada a Komise* (T-195/94 a T-202/94, Recueil, s. II-2247, dále jen „rozsudek Quiller“), učiněn hromadný návrh na náhradu škody na základě uvedeného rozsudku, přičemž v něm nebylo učiněno žádné rozlišení mezi producenty SLOM 1983 a producenty SLOM 1984, neboť jeden z producentů ve věci, která vedla k uvedenému rozsudku, byl producent SLOM 1983. Uznává, že závazek neuvádět na trh zatěžoval celý jeho zemědělský podnik, zatímco F. Quiller byl postupníkem jedné části zemědělského podniku zatíženého závazkem neuvádět na trh, který uplynul v roce 1983, a vlastníkem jiného zemědělského podniku, kde nadále produkoval mléko. Nicméně poukazuje na to, že ve výše uvedeném rozsudku Quiller Soud pouze zdůraznil, že F. Quiller nemusel za účelem předejití tomu, aby byl dotčený režimem kvót, zohlednit skutečnost, že měl od roku 1983 obnovit produkci mléka v té části zemědělského podniku, kde byl postupníkem, mimo jiné podobně jako žalobce ve věci, která vedla k rozsudku Spagl, bod 11 výše.

80 Žalobce připomíná mimo jiné, jak vyplývá z protokolu neformální schůze Soudu ze dne 30. září 1998, že soudce zpravodaj identifikoval producenty, kterým orgány učinily nabídku náhrady škody, ale kteří ji odmítli z důvodů způsobu vyčíslení škody, jako kategorii „C“. Tato kategorie zahrnovala všechny producenty SLOM I a SLOM II, ve vztahu k nimž byla po rozsudku Mulder III, bod 20 výše, vedena s Komisí jednání o narovnání. Žalobce uplatňuje, že žalované nikdy nenaznačily, že podskupina SLOM 1983 zohledňovala možnost, že by orgány mohly nakonec zpochybnit uznání odpovědnosti Společenství.

81 Zadruhé žalobce připomíná, že v odůvodnění nařízení č. 2330/98, které zplnomocňuje Komisi vypořádat různé probíhající žádosti o náhradu škody, Rada zdůrazňuje, že v návaznosti na rozsudek Mulder II, bod 13 výše, se orgány „zavázaly zajistit plné účinky uvedeného rozsudku“ a poukazuje na to, „že příslušní producenti byli zejména ti, kteří byli oprávněni požadovat zvláštní referenční množství na základě ustanovení doplněných do nařízení [...] č. 857/84 [...] nařízením [...] č. 764/89 nebo nařízením [...] č. 1639/91“. Žalobce zdůrazňuje, že v tomto kontextu se producentům SLOM I a SLOM II dostalo stejného zacházení a že nic nenasvědčuje tomu, že producenti SLOM 1983, jakožto podskupina producentů SLOM II, měli vzít v úvahu možnost, že budou definitivně zbaveni nároku na náhradu škody. Rovněž poznamenává, že když v roce 2000 Komise zpochybnila odpovědnost Společenství vůči němu a vůči jiným producentům SLOM 1983 v rámci jednání o důsledcích rozsudku Mulder II, bod 13 výše, postoj Komise byl ten, že všichni producenti SLOM, jimž bylo přiděleno konečné referenční množství, musejí obdržet „nejméně jednou“ nabídku náhrady škody. Podle něj se jeví, že Komise ani v tomto případě nerozlišovala mezi producenty SLOM 1983 a producenty SLOM 1984.

82 Zatřetí žalobce shledává, že rozsudek Mulder III, bod 20 výše, určil, že všichni nizozemští producenti SLOM, včetně jeho samého, odmítli v roce 1992 z důvodů přinejmenším oprávněných nabídku náhrady škody na základě nařízení č. 2187/93.

- 83 Podle jeho názoru bylo ve věcech dotčených rozsudkem Mulder II, bod 13 výše, a Mulder III, bod 20 výše, nesporné, že posledně uvedený rozsudek má sloužit jako vzor hromadnému narovnání se všemi nizozemskými producenty SLOM. Dále se v průběhu druhého pololetí roku 2000 advokát producentů SLOM a pan Kleinlangevelsloo, zástupce Stichting SLOM, na straně jedné a zástupci Komise na straně druhé zapojili do intenzivních jednání zaměřených v zásadě na všechny producenty SLOM, kterým bylo přiděleno konečné referenční množství SLOM v roce 1991 nebo v roce 1993 a kterým byl učiněn návrh na narovnání na základě nařízení č. 2187/93.
- 84 Podle žalobce tedy k údivu nizozemských producentů SLOM Komise s odvoláním na rozsudek Böcker-Lensing, bod 18 výše, odmítla v roce 2000 poskytnout jakoukoli náhradu škody producentům SLOM 1983, i pokud disponovali konečným referenčním množstvím, jako v jeho případě. Komise již v zásadě byla ochotná uznat odpovědnost Společenství pouze vůči producentům SLOM 1983, kteří ještě mohli předložit nezvratný písemný doklad potvrzující, že v roce 1983 podnikli konkrétní kroky za účelem obnovení produkce mléka po skončení jejich závazku neuvádět na trh.
- 85 Žalobce se domnívá, že skutečnost, že Komise zpochybnila pozdě uznání odpovědnosti Společenství vůči němu a dalším nizozemským producentům SLOM 1983, jimž bylo přiděleno referenční množství, musí být považována za odporující nejzákladnějším zásadám řádné správy. Prohlašuje, že je mu lhostejné, jakým způsobem Soud právně kvalifikuje jednání žalovaných: porušení zásady řádné správy, porušení zásady rovného zacházení, jednání ve zlém víře, porušení pravidel upravujících zánik nebo propadnutí nároku (rechtsverwerking) nebo jinak. Co si žalobce přeje uplatnit, je skutečnost, že toto jednání je právně nepřijatelné. Mimo jiné se domnívá, že toto jednání naprosto není vedeno v dobré víře a že žalované zneužily výjimečně dlouhou dobu trvání soudního řízení ve věcech dotčených rozsudky Mulder II, bod 13 výše, a Mulder III, bod 20 výše.

- 86 Podle žalobce z toho vyplývá, že svým soustavným a logickým přístupem Komise vyvolala legitimní očekávání producentů SLOM ohledně skutečnosti, že následně nezpochybní odpovědnost Společenství uznanou nařízením č. 2187/93 a že za těchto podmínek je třeba mít za to, že došlo k prekluzi práva Komise tuto odpovědnost zpochybnit, když k tomuto zpochybnění došlo poprvé v roce 2000. Podle jeho názoru pouhá skutečnost, že Soud vydal rozsudek Böcker-Lensing, bod 18 výše, nemůže mít za následek, že by Komise nakonec dospěla ke zpochybnění odpovědnosti Společenství vůči producentům SLOM, neboť Komise musela dospět a dospěla k dohodě ohledně výše náhrady škody s žalobci ve věcech dotčených rozsudkem Mulder II, bod 13 výše, a Mulder III, bod 20 výše.
- 87 Konečně zdůrazňuje, že skutečnosti, které uvedl v žalobě ohledně přístupu zástupců Komise v jejich vztazích s nizozemskými producenty SLOM po celou řadu let, posledně jmenovaná nezpochybnila.
- 88 Zadruhé žalobce poznamenává, že existují rozdíly mezi jeho situací a situací žalobců ve věcech dotčených rozsudky Böcker-Lensing, bod 18 výše, Bouma, bod 22 výše, a Beusmans, bod 22 výše, v nichž Soud rozhodl, že odpovědnost Společenství vůči nizozemským producentům SLOM 1983 nemohla být založena z toho důvodu, že posledně jmenovaní dostatečně neprokázali, že měli v úmyslu obnovit produkci po uplynutí svého závazku neuvádět na trh.
- 89 Domnívá se, že výsledek řízení o kasačních opravných prostředcích podaných ve věcech dotčených rozsudky Bouma, bod 22 výše, a Beusmans, bod 22 výše, není bez dopadu na výsledek řízení v projednávané věci. Podle jeho názoru, pokud Soudní dvůr bude mít s konečnou platností za to, že Společenství je odpovědné vůči žalobcům v obou uvedených věcech, vyplýne z toho, že Společenství je rovněž

odpovědné vůči žalobci v projednávané věci a obecněji, vůči všem producentům SLOM 1983, jimž bylo přiděleno konečné referenční množství. Uplatňuje však, že kdyby Soudní dvůr zamítl kasační opravné prostředky, neznamenalo by to nicméně, že Společenství není odpovědné vůči žalobci v projednávané věci, jakož i vůči všem ostatním producentům SLOM 1983, jimž bylo přiděleno konečné referenční množství.

90 Podle žalobce se jeho situace liší od situace žalobců ve věcech dotčených rozsudky Böcker-Lensing, bod 18 výše, Bouma, bod 22 výše, a Beusmans, bod 22 výše. Uvádí, že od roku 1991 disponuje konečným referenčním množstvím obdrženým v souladu s nařízením č. 1639/91 a že odpovědnost Společenství vůči němu nebyla od vydání rozsudku Mulder II, bod 13 výše, nikdy zpochybněna. Kromě toho z uvedeného rozsudku, jakož i z nařízení č. 2187/93 a č. 2330/98 jasně vyplývá, že nemělo být rozlišováno mezi producenty SLOM I a SLOM II. Naproti tomu E. Bouma a B. Beusmans stále nedisponují konečným referenčním množstvím, zatímco B. Böcker-Lensingovi bylo přiděleno referenční množství až v roce 1995. Žalobce rovněž připomíná, že žádnému ze tří výše uvedených producentů nebyla učiněna žádná nabídka narovnání na základě nařízení č. 2187/93. Žalované nikdy neuznaly odpovědnost Společenství vůči třem producentům, na které se vztahují tři výše uvedené rozsudky a Komise tedy v jejich případech nezpochybnila výslovné uznání odpovědnosti Společenství.

91 Konečně žalobce tvrdí, že je právně nepřijatelné posuzovat odpovědnost Společenství vůči producentům SLOM 1983 na jiném základě než vůči producentům SLOM I, a je toho názoru, že posouzení provedené Soudem prvního stupně v rozsudcích Bouma, bod 22 výše, a Beusmans, bod 22 výše, je nesprávné v rozsahu, v jakém rozhodl, že důkazní břemeno nesené producenty SLOM 1983 má být náročnější než důkazní břemeno spočívající na producentech SLOM I, ačkoli jejich situace je totožná. Opakuje žalobní důvody vznesené B. Beusmansem v rámci kasačního opravného prostředku proti rozsudku vydanému Soudem ve věci T-73/94, přičemž uvádí, že se s nimi ztotožňuje, ale upřesňuje, že se Soud nemá zabývat jejich opodstatněností.

- 92 Ohledně důkazu tak žalobce tvrdí, že vzhledem k postoji, který žalované přijaly v návaznosti na rozsudek Mulder I, bod 6 výše, žádný z producentů SLOM 1983 nepomyslel na zachování dokumentů týkajících se jeho nebo jejich zemědělských podniků v roce 1983. Žalobce uvádí, že většina producentů SLOM 1983, včetně něho, již v roce 2000 nemůže předložit doklad, že v roce 1983 přijali konkrétní opatření za účelem obnovení produkce mléka, ačkoli určitý počet producentů SLOM 1983, dosud dílem náhody disponujících určitými důkazy, je předložil Komisi, s výhradami ohledně povinnosti tak učinit. V tomto kontextu Komise považovala důkazy za dostatečné pouze ve velmi malém počtu případů, které vedly k náhradě škody bez dalšího soudního zásahu.
- 93 V tomto bodě žalobce uvádí, že v rozhodné době nebylo nutné předložit doklady na podporu žádosti o kvótu a žádosti o náhradu škody. Dodává, že současné požadavky na důkazy, více než deset let po rozhodných událostech, byly formulovány po uplynutí doby trvání zákonné povinnosti producentů uschovávat své účetnictví a po opakované reorganizaci nizozemského ministerstva zemědělství, které kvůli tomu již nemůže poskytnout informace.
- 94 Žalobce mimo jiné poznamenává, že Komise uvádí, že „v minulosti připouštěla“, že producenti, jimž bylo přiděleno konečné referenční množství, byli považováni za producenty, kteří měli v úmyslu obnovit produkci mléka hned po uplynutí závazku neuvádět na trh. Upřesňuje, že Komise předtím, než navázala jednání s advokátem nizozemských producentů SLOM o vyřešení následků rozsudku Mulder III, bod 20 výše, nikdy producentům SLOM 1983, jimž bylo přiděleno konečné referenční množství, neuložila požadavky ve smyslu dodatečných důkazů jejich úmyslu obnovit produkci mléka.
- 95 Zatřetí žalobce zpochybňuje tvrzení formulované konkludentně Radou, podle kterého mu nebyla určena nabídka náhrady škody od Komise na základě nařízení

č. 2330/98, neboť nebyl předložen důkaz o jeho úmyslu obnovit produkci mléka po uplynutí jeho závazku neuvádět na trh. Nařízení č. 2330/98, které se týkalo producentů SLOM, vůči kterým nebyla dříve uznána žádná odpovědnost Společenství, se nemohlo týkat těch producentů, kteří, jako on sám, již ze strany Společenství získali uznání jeho odpovědnosti.

96 Žalobce se mimoto domnívá, že jde o nepřesné tvrzení. Jednak je naznačováno, že prokázání úmyslu obnovit produkci mléka po uplynutí závazku neuvádět na trh mělo mít vliv na rozhodnutí učinit nabídku náhrady škody na základě nařízení č. 2330/98.

97 A jednak Komise, a to v některých případech i po vydání rozsudku Böcker-Lensing, bod 18 výše, aniž by stanovila podmínky, zejména ve věci důkazu úmyslu obnovit produkci mléka, učinila nabídky náhrady škody na základě nařízení č. 2330/98 nizozemským producentům SLOM 1983, vůči kterým odmítla uznat odpovědnost Společenství z důvodu nedostatku konečného referenčního množství.

98 Žalobce uvádí, že to byl případ zejména žalobců J. I. M., W. Spikkera a T. J. W. Kraaienvangera ve věci T-533/93, kteří obdrželi nabídky náhrady škody na základě nařízení č. 2330/98 dne 29. dubna 1999 a v květnu roku 2000.

99 Krom toho již před přijetím nařízení č. 2330/98 Komise předala několika nizozemským producentům SLOM 1983 nabídky náhrady škody, například žalobci W. Brouwerovi (věc T-533/93), kterému byla nabídka náhrady škody předána v roce 1997 a po jejím přijetí mu byla vyplacena náhrada škody v dubnu 1999.

- 100 Podle žalobce výše uvedené skutečnosti prokazují, že Komise v souladu se svým soustavným postojem i po uplynutí lhůty stanovené v nařízení č. 2187/93, jakož i po vydání rozsudku Böcker-Lensing, bod 18 výše, nadále činila nabídky náhrady škody producentům SLOM 1983, vůči kterým byla uznána odpovědnost Společenství až později, jelikož uvedení producenti obdrželi konečné referenční množství až po uplynutí lhůt stanovených nařízením č. 2187/93.
- 101 Rada a Komise jsou toho názoru, že podmínky založení mimosmluvní odpovědnosti Společenství nejsou v projednávané věci splněny, z čehož plyne, že žaloba musí být zamítnuta.

Závěry Soudu

- 102 Je třeba připomenout, že podle judikatury může být mimosmluvní odpovědnost Společenství za škodu způsobenou jeho orgány, upravená článkem 288 druhým pododstavcem ES, založena pouze tehdy, pokud je splněn souhrn podmínek ohledně protiprávnosti vytýkaného jednání, existence skutečné škody a existence příčinné souvislosti mezi protiprávním jednáním a dovolávanou újmou (rozsudky Soudního dvora ze dne 28. dubna 1971, Lütticke v. Komise, 4/69, Recueil, s. 325, bod 10, a ze dne 17. prosince 1981, Ludwigshafener Walzmühle a další v. Rada a Komise, 197/80 až 200/80, 243/80, 245/80 a 247/80, Recueil, s. 3211, bod 18; rozsudky Soudu ze dne 13. prosince 1995, Exporteurs in Levende Varkens a další v. Komise, T-481/93 a T-484/93, Recueil, s. II-2941, bod 80; Bouma, bod 22 výše, bod 39, a Beusmans, bod 22 výše, bod 38, potvrzené rozsudkem Bouma a Beusmans, bod 26 výše, bod 43, a rozsudek Gosch v. Komise, bod 59 výše, bod 41).
- 103 Pokud jde o situaci producentů mléka, kteří přijali závazek neuvádět na trh, je odpovědnost Společenství založena vůči každému producentovi, který utrpěl škodu

z toho důvodu, že mu bylo na základě nařízení č. 857/84 zabráněno dodávat mléko (rozsudek Mulder II, bod 13 výše, bod 22). Tato odpovědnost je založena na porušení zásady ochrany legitimního očekávání (rozsudky Bouma, bod 22 výše, bod 40, a Beusmans, bod 22 výše, bod 39, potvrzené rozsudkem Bouma a Beusmans, bod 26 výše, body 45 až 47, a rozsudek Gosch v. Komise, bod 59 výše, bod 42).

- 104 Dovolávat se zásady ochrany legitimního očekávání proti právní úpravě Společenství je však možné pouze tehdy, pokud samo Společenství předtím vytvořilo situaci, která mohla vyvolat legitimní očekávání (rozsudek Soudního dvora ze dne 10. ledna 1992, Kühn, C-177/90, Recueil, s. I-35, bod 14; rozsudky Bouma, bod 22 výše, bod 41, a Beusmans, bod 22 výše, bod 40, potvrzené rozsudkem Bouma a Beusmans, bod 26 výše, body 45 až 47, a rozsudek Gosch v. Komise, bod 59 výše, bod 43).

- 105 Subjekt, který byl aktem Společenství, v obecném zájmu a za vyplacení prémie, podnícen k zastavení uvádění mléka na trh na omezenou dobu, tak může legitimně očekávat, že po uplynutí doby trvání svého závazku nebude podléhat omezením, která se jej dotýkají zvláštním způsobem, právě z důvodu, že využil možností nabízených právní úpravou Společenství (rozsudky Mulder I, bod 6 výše, bod 24, a von Deetzen, bod 6 výše, bod 13). Naproti tomu zásada ochrany legitimního očekávání nebrání tomu, aby v rámci režimu, jako je režim doplňkové dávky, byla producentovi uložena omezení z toho důvodu, že neuváděl na trh mléko, nebo jej uváděl na trh pouze v omezeném množství, po určitou dobu předcházející vstupu uvedeného režimu v platnost, na základě rozhodnutí, které učinil dobrovolně, aniž by k tomu byl podnícen aktem Společenství (rozsudky Kühn, bod 104 výše, bod 15; Bouma, bod 22 výše, bod 42, a Beusmans, bod 22 výše, bod 41, potvrzené rozsudkem Bouma a Beusmans, bod 26 výše, body 45 až 47, a rozsudek Gosch v. Komise, bod 59 výše, bod 44).

106 Navíc z rozsudku Spagl, bod 11 výše, vyplývá, že Společenství nemůže, aniž by porušilo zásadu ochrany legitimního očekávání, automaticky vyloučit z udělení kvót všechny producenty, jejichž závazek neuvádět na trh nebo závazek přeměny skončily v roce 1983, zejména producenty, kteří, podobně jako pan Spagl, nemohli obnovit produkci mléka z důvodů, které byly spojeny s jejich závazkem (rozsudky Bouma, bod 22 výše, bod 43, a Beusmans, bod 22 výše, bod 42, potvrzené rozsudkem Bouma a Beusmans, bod 26 výše, bod 53, a rozsudek Gosch v. Komise, bod 59 výše, bod 45). Soudní dvůr tak v bodě 13 tohoto rozsudku určil toto:

„[Z]ákonodárce Společenství mohl platně stanovit konečné datum týkající se uplynutí, pro zúčastněné osoby, období neuvádění na trh nebo období přeměny, s cílem odeprít právo podle [ustanovení o udělení zvláštního referenčního množství] takovým producentům, kteří po celý dotčený referenční rok nebo jeho část nedodávali mléko z důvodů jiných než z důvodu závazku neuvádět na trh nebo závazku přeměny. Naproti tomu zásada [ochrany] legitimního očekávání, jak ji vykládá výše uvedená judikatura, brání stanovení takového konečného data za podmínek, kdy by mělo za následek rovněž odeprání práva podle [uvedených ustanovení] producentům, kteří po celý referenční rok nebo jeho část nedodávali mléko v důsledku výkonu svého závazku přijatého na základě nařízení č. 1078/77.“

107 Je tedy důvodné z tohoto rozsudku dovodit, že producenti, jejichž závazek skončil v roce 1983, mohou platně založit svoji žalobu na náhradu škody na porušení zásady ochrany legitimního očekávání, pouze pokud prokáží, že důvody, kvůli kterým neobnovili produkci mléka v průběhu referenčního roku, jsou spojeny se skutečností, že tuto produkci zastavili na určitou dobu a že ji z důvodů organizace uvedené produkce nemohli okamžitě obnovit (rozsudky Bouma, bod 22 výše, bod 45, a Beusmans, bod 22 výše, bod 44, potvrzené rozsudkem Bouma a Beusmans, bod 26 výše, body 62 a 63, a rozsudek Gosch v. Komise, bod 59 výše, bod 47).

108 Krom toho z rozsudku Mulder II, bod 13 výše, bod 23, vyplývá, že odpovědnost Společenství podléhá podmínce, že producenti jasně projevili své úmysly obnovit produkci mléka po uplynutí jejich závazku neuvádět na trh. Aby totiž protiprávnost, která vedla k prohlášení neplatnosti nařízení, která jsou původem situace producentů SLOM, mohla dát vznik nároku na náhradu škody ve prospěch posledně jmenovaných, muselo jim být zabráněno obnovit produkci mléka. To znamená, že producenti, jejichž závazek skončil před vstupem v platnost nařízení č. 857/84, museli obnovit produkci, nebo přinejmenším přijmout opatření k tomu účelu, jako jsou uskutečnění investic nebo oprav, nebo zachování zařízení nezbytného pro uvedenou produkci (rozsudky Bouma, bod 22 výše, bod 46, a Beusmans, bod 22 výše, bod 45, potvrzené rozsudkem Bouma a Beusmans, bod 26 výše, body 89 až 91, a rozsudek Gosch v. Komise, bod 59 výše, bod 48).

109 Pokud producent neprojevili takový úmysl, nemůže tvrdit, že vkládal legitimní očekávání do možnosti obnovit produkci mléka kdykoli v budoucnosti. Za takových okolností by se jeho postavení nelišilo od postavení hospodářských subjektů, které mléko neprodukovaly a kterým bylo po zavedení režimu kvót na mléko v roce 1984 bráněno v zahájení takové produkce. Je totiž ustálenou judikaturou, že v oblasti společné organizace trhu, jejíž předmět zahrnuje stálé přizpůsobování podle změn hospodářské situace, nejsou hospodářské subjekty oprávněny vkládat legitimní očekávání do skutečnosti, že nebudou podléhat omezením plynoucím z případných pravidel týkajících se tržní nebo strukturální politiky (viz rozsudky Bouma, bod 22 výše, bod 47, Beusmans, bod 22 výše, bod 46 a uvedená judikatura, potvrzené rozsudkem Bouma a Beusmans, bod 26 výše, body 99 až 102, a rozsudek Gosch v. Komise, bod 59 výše, bod 49).

110 V projednávané věci s ohledem na to, že žalobce neobnovil produkci mléka mezi datem uplynutí svého závazku neuvádět na trh, dne 1. října 1983, a datem vstupu v platnost režimu kvót, dne 1. dubna 1984, musí k tomu, aby mohla být jeho žádost o náhradu škody uznána jako opodstatněná, prokázat, že měl úmysl obnovit

uvedenou produkci po uplynutí svého závazku neuvádět na trh, a že tak nemohl učinit kvůli vstupu v platnost nařízení č. 857/84 (rozsudky Bouma, bod 22 výše, bod 48, a Beusmans, bod 22 výše, bod 47, potvrzené rozsudkem Bouma a Beusmans, bod 26 výše, body 99 až 102).

- 111 Zprv je třeba v tomto ohledu poznamenat, že žalobce nepředložil důkaz, že kontaktoval vnitrostátní orgány za účelem získání referenčního množství v roce 1984, při vstupu v platnost režimu kvót na mléko, ani že podnikl jiné kroky, které by mohly prokázat jeho úmysl obnovit produkci mléka po skončení jeho závazku neuvádět na trh.
- 112 Pokud jde o důkazy týkající se úmyslu žalobce obnovit svoji činnost producenta mléka po uplynutí svého závazku neuvádět na trh, je třeba nejdříve konstatovat, že ve své elektronické poště ze dne 20. ledna 2003, předložené na žádost Soudu, poradce žalobce potvrdil, že projednávaná věc byla zvolena jako vzorová věc, jelikož žalobce již nebyl schopen prokázat, že v roce 1983 přijal opatření k obnově produkce, takže vyřešení projednávané věci záleží pouze na otázce, jaká je právní situace producentů, kteří obdrželi nabídku náhrady škody a kteří ji odmítli.
- 113 Dále ačkoli se žalobce v rozporu se žalovanými domnívá, že výše uvedený důkaz není nadále již možné předložit, jelikož dotčené nizozemské ministerstvo již nemůže poskytnout informace, nic to nemění na tom, že v odpověď na otázku položenou Soudem na jednání žalobce potvrdil, že nepodnikl žádné kroky směřující k získání takových informací.

- 114 Žalobce konečně na jednání uvedl, že po roce 1983 a až do konce roku 1984 pokračoval v udržování chlévů a pastvin, neboť chtěl v určitém okamžiku obnovit produkci mléka. Dodal, že z důvodu režimu kvót na mléko přistoupil k pronájmu svých pozemků na základě ročních na sebe navazujících smluv, protože měl v úmyslu obnovit produkci mléka v průběhu léta roku 1984.
- 115 S ohledem na všechny výše uvedené skutečnosti je nutno shledat, že případný úmysl žalobce obnovit produkci mléka po uplynutí jeho závazku neuvádět na trh není podpořen žádným objektivním důkazem, ale pouze jeho vlastními prohlášeními, a to přesto, že měl k dispozici šest měsíců na přijetí konkrétních kroků za účelem takového obnovení.
- 116 Zadruhé, pokud jde o argument žalobce týkající se údajných rozdílů mezi jeho vlastní situací a situacemi žalobců ve věcech dotčených rozsudky Bouma, bod 22 výše, Beusmans, bod 22 výše, a Böcker-Lensing, bod 18 výše, v tom smyslu, že na rozdíl od jeho případu E. Bouma a B. Beusmans stále nedisponují konečným referenčním množstvím, zatímco B. Böcker-Lensingovi bylo přiděleno referenční množství až v roce 1995, je třeba poznamenat, že skutečnost, že žalobce obdržel přechodné referenční množství při vstupu v platnost nařízení č. 1639/91 neznamena, že by měl právo na náhradu škody v rámci uplatnění mimosmluvní odpovědnosti Společenství (rozsudky Bouma, bod 22 výše, bod 49, a Beusmans, bod 22 výše, bod 48).
- 117 V tomto ohledu je třeba připomenout, že přidělení kvót bylo stanoveno nařízením Rady a Komise, které měly za cíl napravit situaci způsobenou dřívějším protiprávním aktem. Legislativce, aby zajistil, že z kvót budou mít prospěch ti, kteří skutečně měli v úmyslu produkovat mléko, a aby zabránil tomu, aby o ně žádali producenti pouze s cílem získat z nich hospodářské výhody, podřídil jejich přidělení řadě podmínek (rozsudky Bouma, bod 22 výše, bod 51, a Beusmans, bod 22 výše, bod 50).

- 118 Skutečnost, že producentovi byla odeprána kvóta, protože při podání žádosti nesplnil podmínky stanovené právní úpravou Společenství směřující k nápravě neplatnosti nařízení č. 857/84, nevylučuje, aby v okamžiku uplynutí svého závazku měl legitimní očekávání v možnost obnovit produkci mléka a aby měl následně nárok na odškodnění za podmínek uvedených v rozsudku Mulder II, bod 13 výše. Naproti tomu je rovněž možné, že někteří producenti nechtěli obnovit produkci mléka po uplynutí svého závazku a bylo jim přiděleno referenční množství o několik roků později, pokud splňovali podmínky vyžadované v daném okamžiku (rozsudky Bouma, bod 22 výše, bod 52, a Beusmans, bod 22 výše, bod 51).
- 119 V důsledku toho skutečnost následného získání přechodného referenčního množství, posléze přeměněného na konečné referenční množství, neprokazuje sama o sobě, že žalobce měl ke dni skončení svého závazku neuvádět na trh úmysl obnovit produkci mléka (rozsudky Bouma, bod 22 výše, bod 53, a Beusmans, bod 22 výše, bod 52).
- 120 Nakonec nelze přijmout argument žalobce, podle kterého se nařízení č. 2187/93 týká všech producentů mléka, kteří mohli požadovat náhradu škody na základě rozsudku Mulder II, bod 13 výše, a je vyjádřením výslovného uznání odpovědnosti ze strany Společenství vůči producentům, kteří obdrželi konečné referenční množství podle nařízení č. 764/89 a č. 1639/91, včetně jeho samého, jenž nadto obdržel i individuální nabídku náhrady škody na základě nařízení č. 2187/93.
- 121 V tomto ohledu je třeba poznamenat zaprvé, že v rozporu s tvrzením žalobce, orgány ve sdělení ze dne 5. srpna 1992 neoznámily, že hodlají odškodnit všechny dotčené producenty SLOM. Omezily se totiž výslovně na možnost náhrady škody „pro každého producenta [...], který utrpěl škodu, jež má být nahrazena ve smyslu rozsudku [Mulder II, bod 13 výše], kvůli tomu, že nemohl včas obdržet kvótu na

mléko [v] návaznosti [na] svoji účast v režimu stanoveném nařízením [...] č. 1078/77, a který skutečně odpovídá kritériím a podmínkám vyplývajícím z uvedeného rozsudku“.

122 Zadruhé nařízení č. 2187/93 směřovalo k zavedení hromadného narovnání ve prospěch producentů SLOM splňujících určitá kritéria. Výslovně uvádí, jednak ve čtvrtém bodě odůvodnění, že rozsah počtu potenciálních oprávněných vylučuje zohlednit každou jednotlivou situaci, a jednak v posledním bodě odůvodnění a v článku 14, že nepřijetí nabídky náhrady škody učiněné producentům mléka při dodržení ustanovení uvedeného nařízení představuje odmítnutí nabídky Společenství a má za následek, že do budoucna již není pro dotčené orgány Společenství závazná. V takovém případě musí být povinnost náhrady škody příslušející Společenství určena soudně případ od případu.

123 Ze znění nařízení č. 2187/93, zejména ze zmínky o tom, že jednotlivé situace nelze zohlednit z důvodu značného počtu potenciálně dotčených producentů jednoznačně vyplývá, že tam uvedená nabídka náhrady škody odpovídala pokusu o hromadné a paušální narovnání jako řešení souhrnu situací plynoucích z použití nařízení č. 857/84, podle obecných parametrů stanovených rozsudkem Mulder II, bod 13 výše. Jako taková tato nabídka již pojmově neznamená uznání odpovědnosti vůči všem potenciálně dotčeným producentům.

124 Jak rozhodl Soud, skutečnost, že žalobce obdržel nabídku náhrady škody na základě nařízení č. 2187/93, nemůže být důkazem splnění nezbytných podmínek pro určení odpovědnosti Společenství, pokud jde o škodu dovolávanou v projednávané věci, ve smyslu judikatury uvedené v bodě 102 tohoto rozsudku. Uvedené nařízení totiž mělo povahu nabídky narovnání určené některým producentům, jejíž přijetí bylo

fakultativní a představovalo alternativu soudnímu řešení sporu. V případě, že producent nabídku nepřijal, zachoval si právo podat žalobu na náhradu škody podle článku 288 druhého pododstavce ES nebo v ní pokračovat (viz rozsudek Gosch v. Komise, bod 59 výše, bod 69, a uvedená judikatura).

- 125 Soud byl tedy toho názoru, že odmítnutím nabídky, která mu byla učiněna v rámci nařízení č. 2187/93, se žalobce postavil mimo rámec stanovený uvedeným nařízením, a že mu pak příslušelo prokázat, že nezbytné podmínky pro určení odpovědnosti Společenství byly splněny (viz v tomto smyslu rozsudek Gosch v. Komise, bod 59 výše, bod 70).
- 126 Za těchto podmínek se žalobce nemůže v rámci tohoto soudního řízení platně dovolávat údajného uznání odpovědnosti ze strany Společenství na základě obdržení nabídky odškodnění podle nařízení č. 2187/93. Nemůže tedy ani úspěšně poukazovat na postoj zastávaný Radou a Komisí v průběhu jednání vedených se zástupci producentů SLOM, až do roku 2000, za účelem tvrzení existence legitimního očekávání zakazujícího žalovaným zpochybnit jejich odpovědnost v projednávané věci.
- 127 Jak nabídka náhrady škody, tak výše uvedený postoj totiž spadají do rámce pokusu o smírné a hromadné narovnání, na jehož základě byla některým producentům nabídnuta náhrada škody. Přitom Soud nemůže být při posouzení splnění podmínek založení mimosmluvní odpovědnosti Společenství ve vztahu k dané situaci určitého producenta SLOM jakkoli vázán tímto smírným a hromadným narovnáním.
- 128 Žalobce tedy nemůže tvrdit, že obdržení nabídky náhrady škody ze strany nizozemských orgánů na základě nařízení č. 2187/93 znamená výslovné uznání odpovědnosti ze strany Společenství a že skutečnost, že, na rozdíl od žalobců ve

věcech dotčených rozsudky Bouma, bod 22 výše, Beusmans, bod 22 výše, a Böcker-Lensing, bod 18 výše, obdržel takovou nabídku, jej odlišuje od těchto žalobců a zbavuje jej povinnosti předložit důkaz toho, že měl v úmyslu obnovit produkci mléka po skončení svého závazku.

129 Ze souhrnu výše uvedeného vyplývá, že žalobce neprokázal příčinnou souvislost mezi nařízením č. 857/84 a uplatňovanou škodou. V důsledku toho je třeba učinit závěr, že vůči žalobci nemůže být založena odpovědnost Společenství na základě nařízení č. 857/84, aniž by bylo třeba ověřit, zda jsou splněny ostatní podmínky takové odpovědnosti.

130 Proto není ani na místě přezkoumávat otázku promlčení.

131 Z toho vyplývá, že žaloba, v rozsahu, v jakém je podána J. C. Boomem, musí být zamítnuta. O žalobě v téže věci bude v rozsahu, v jakém byla podána žalobci, jejichž jména jsou uvedena v příloze, rozhodnuto později.

K nákladům řízení

132 Podle čl. 87 odst. 2 jednacího řádu se účastníku řízení, který neměl úspěch ve věci, uloží náhrada nákladů řízení, pokud to účastník řízení, který měl ve věci úspěch, požadoval. Vzhledem k tomu, že Rada a Komise požadovaly náhradu nákladů řízení a žalobce neměl ve věci úspěch, je namístej poslední uvedenému uložit náhradu nákladů řízení.

Z těchto důvodů

Soud (pátý senát)

rozhodl takto:

- 1) **Žaloba se zamítá v rozsahu, v jakém byla podána J. C. Bloomem.**
- 2) **Žalobci se ukládá náhrada nákladů řízení.**
- 3) **O žalobě v téže věci bude v rozsahu, v jakém byla podána žalobci, jejichž jména jsou uvedena v příloze, rozhodnuto později.**

Vilaras

Martins Ribeiro

Jürimäe

Takto vyhlášeno na veřejném zasedání v Lucemburku dne 30. května 2006.

Vedoucí soudní kanceláře

Předseda

E. Coulon

M. Vilaras

II - 1427

PŘÍLOHA

Jména dalších žalobců ve věci T-87/94

- B. A. Kokkeler, s bydlištěm v Denekamp (Nizozemsko)

- H. Rossel, s bydlištěm v Zutphen (Nizozemsko)

- A. J. Keurhorst, s bydlištěm v Nijbroek (Nizozemsko)

- A. J. Scholten, s bydlištěm v De Krim (Nizozemsko)

- G. E. J. Wilmink, s bydlištěm v Ambt-Delden (Nizozemsko)